

Bruselj, 17. november 2023
(OR. en)

15620/23

Medinstitucionalna zadeva:
2023/0405(NLE)

EDUC 452
JEUN 267
SPORT 56
SOC 803
EMPL 577
COMPET 1138
RECH 515

SPREMNI DOPIS

Pošiljatelj:	za generalno sekretarko Evropske komisije: direktorica Martine DEPREZ
Datum prejema:	16. november 2023
Prejemnik:	Thérèse BLANCHET, generalna sekretarka Sveta Evropske unije
Št. dok. Kom.:	COM(2023) 719 final
Zadeva:	Predlog - PRIPOROČILO SVETA „Evropa in mobilnost“ – priložnosti za učno mobilnost za vsakogar

Delegacije prejmejo priloženi dokument COM(2023) 719 final.

Priloga: COM(2023) 719 final

EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 8.11.2023
COM(2023) 719 final

2023/0405 (NLE)

Predlog

PRIPOROČILO SVETA

„Evropa in mobilnost“ – priložnosti za učno mobilnost za vsakogar

(Besedilo velja za EGP)

{SWD(2023) 719 final} - {SWD(2023) 720 final}

OBRAZLOŽITVENI MEMORANDUM

1. OZADJE PREDLOGA

• Razlogi za predlog in njegovi cilji

„Odločno si bom prizadevala za uresničitev evropskega izobraževalnega prostora do leta 2025. Odpraviti moramo ovire za učenje in izboljšati dostop do kakovostnega izobraževanja. Učečim moramo omogočiti lažje prehajanje med izobraževalnimi sistemi v različnih državah. Spremeniti moramo kulturo izobraževanja in jo usmeriti v vseživljenjsko učenje, ki bogati vse nas.“

Predsednica Ursula von der Leyen, Politične usmeritve¹

Učna mobilnost se je izkazala za zelo dragoceno izkušnjo, s katero ljudje pridobijo znanje in spretnosti, potrebne za osebni, izobražbeni in profesionalni razvoj ter za državljansko udejstvovanje in socialno vključevanje². Organiziranje učne mobilnosti je tudi močna spodbuda za ustanove za izobraževanje in usposabljanje ter izvajalce neformalnega in priložnostnega učenja, da izboljšajo kakovost učne ponudbe. V kontekstu zelenega in digitalnega prehoda, ki zahtevata „revolucijo spretnosti“, učna mobilnost prispeva k odpravljanju vrzeli v spretnostih, pospešuje razvoj spretnosti ter gradi močan občutek državljanstva in razumevanja skupnih vrednot po vsej Evropi in zunaj nje.

V tem predlogu učna mobilnost pomeni fizično selitev v državo, ki ni država prebivališča, zaradi študija, usposabljanja ali neformalnega oziroma priložnostnega učenja. Ima širok pomen ter zajema vse vrste učne mobilnosti ter učeče se in osebje v vseh sektorjih vseživljenjskega učenja, vključno s šolskim in visokošolskim izobraževanjem, poklicnim izobraževanjem in usposabljanjem, učenjem odraslih ter učno mobilnostjo mladih, mladinskih delavcev in osebja na področjih vzgoje in varstva predšolskih otrok ter športa. Zajema tako učno mobilnost znotraj EU kot tudi mednarodno učno mobilnost v EU in iz nje.

Predlagano priporočilo je ključni gradnik evropskega izobraževalnega prostora, v katerem učenja ne ovirajo meje in ima vsakdo priložnost za učenje ali študij v tujini. Okrepilo bo potrebne okvirne pogoje, da se zagotovi učna mobilnost za vsakogar ter več ljudem omogoči, da izkoristijo program Erasmus+³ in druge programe čezmejne učne mobilnosti.

Predlagani okvir EU za učno mobilnost posodablja Priporočilo Sveta iz leta 2011 Mladi in mobilnost – spodbujanje učne mobilnosti mladih⁴ z razširitvijo področja uporabe z mladih na učeče se vseh starosti ter na izobraževalce in osebje. Ta novi okvir učne mobilnosti poleg tega obravnava nove učne vzorce, vključno s širjenjem digitalnih orodij za učenje in kombinirano učenje, ter bolj trajnostno mobilnost.

¹ Politične usmeritve naslednje Evropske komisije za obdobje 2019–2024 – Bolj ambiciozna Unija: Moj načrt za Evropo (<https://commission.europa.eu/select-language?destination=/media/23314>).

² Delovni dokument služb Komisije: Ocena učinka, spremni dokument k Predlogu uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi programa „Erasmus“, programa Unije za izobraževanje, usposabljanje, mladino in šport, ter o razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1288/2013 {COM(2018) 367 final} – {SEC(2018) 265 final} – {SWD(2018) 276 final}. Povezava: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018SC0277>.

³ Uredba (EU) 2021/817 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. maja 2021 o vzpostavitvi programa Erasmus+, UL L 189, 28.5.2021.

⁴ UL C 199, 7.7.2011, str. 1.

Ta posodobitev je bila napovedana v Sporočilu Komisije o uresničitvi evropskega izobraževalnega prostora do leta 2025⁵, da se več učečim se in učiteljem omogoči, da premagajo ovire in izkoristijo priložnosti za mobilnost. V Sporočilu so bili opredeljeni naslednji ključni cilji posodobljenega okvira: zagotavljanje priložnosti za mobilnost mnogo širšemu naboru udeležencev in udeleženk, spodbujanje zelene in digitalne mobilnosti ter spodbujanje uravnotežene mobilnosti. V njem je tudi poudarjeno, da ima mednarodno sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju, vključno z učno mobilnostjo, bistveno vlogo pri doseganju geopolitičnih prednostnih nalog Unije in ciljev trajnostnega razvoja do leta 2030.

Ta predlog politike o učni mobilnosti je del svežnja o polnem izkoriščanju potenciala mobilnosti talentov, ki zajema še Priporočilo Komisije o priznavanju kvalifikacij državljanov tretjih držav in zakonodajni predlog o naboru talentov EU, ter promovira EU kot privlačno destinacijo za talente za učenje, študij in delo.

Cilj partnerstev za privabljanje talentov je okrepiti sodelovanje med EU, državami članicami in partnerskimi državami, da se spodbudita mednarodna mobilnost delovne sile in razvoj talentov na vzajemno koristen način. Partnerstva zagotavljajo stabilno, na politikah temelječo in prožno strukturo, ki lahko učinkovito spodbuja sodelovanje tudi na področju izobraževanja in usposabljanja, vključno z učno mobilnostjo učečih se in osebja. Povečala bodo ozaveščenost javnosti in okrepila učno mobilnost iz tretjih držav. Podprla bodo tudi prizadevanja za vzpostavitev učinkovitih sistemov spretnosti v tretjih državah ter hkrati prispevala h krepitvi delovne sile EU v prednostnih sektorjih za zeleni in digitalni prehod.

Učna mobilnost študentov iz tretjih držav lahko prispeva tudi k hitrejšemu priznavanju njihovih kvalifikacij ob vstopu na trg dela EU. Lahko bi pomagala premostiti vrzel med kvalifikacijami, pridobljenimi v tretjih državah, in evropskimi zahtevami, tako da se udeležencem izdajo mikrodokazila, potrdila o opravljenih obveznostih in druga dokazila, ki so ocenjevalcem kvalifikacij lahko v pomoč, da hitreje in natančneje ocenijo njihove kvalifikacije. Nakazovala bo tudi posameznikove jezikovne kompetence, kulturno prilagodljivost in izpostavljenost evropskim izobraževalnim standardom, kar lahko olajša nadaljnje vrednotenje učnih izidov.

Poleg tega je lahko učna mobilnost, zlasti izmenjave (vključno z elementi učenja na delovnem mestu, s katerimi udeleženci dobijo izkušnjo na trgu dela), odskočna deska za posameznike, da razmislijo o vrnitvi v EU in tam poiščejo priložnosti za delo. Pri nadaljnjem ukrepanju po Priporočilu Sveta iz leta 2017 o spremljanju diplomantov⁶ je v okviru dejavnosti, ki jih izvaja evropska mreža za spremljanje diplomantov, kot je na primer raziskava Eurograduate o diplomantih iz leta 2022, prednostna naloga razvoj orodij in metod za izmenjavo primerljivih učnih in zaposlitvenih informacij o mobilnih diplomantih (ki se preselijo v drugo državo EU za namene študija ali dela).

- **Izzivi, ki so obravnavani v predlaganem priporočilu**

Kljub velikemu napredku na področju učne mobilnosti od Priporočila Sveta iz leta 2011 Mladi in mobilnost dokazi kažejo, da je treba storiti več, da bi lahko vsem, še zlasti ljudem z manj priložnostmi, zagotovili priložnosti za učno mobilnost⁷.

⁵ COM(2020) 625 final.

⁶ UL C 423, 9.12.2017, str. 1.

⁷ V skladu z Uredbo (EU) 2021/817 o Erasmus+ izraz „ljudje z manj priložnostmi“ v tem predlogu politike pomeni ljudi, ki se iz gospodarskih, socialnih, kulturnih, geografskih ali zdravstvenih razlogov, zaradi njihovega migrantskega ozadja ali razlogov, kot so invalidnost ali učne težave, ali iz katerih koli drugih razlogov, vključno s tistimi, ki lahko povzročijo diskriminacijo iz člena 21 Listine Evropske

Raziskava Eurobarometer iz leta 2022 o mladih in demokraciji v evropskem letu mladih⁸ je pokazala, da je samo 15 % anketirancev opravilo študij, usposabljanje ali vajeništvo v drugi državi EU. V tej raziskavi je bilo tudi poudarjeno, da mladi izboljšanje izobraževanja in usposabljanja, vključno s prostim gibanjem študentov, vajencev in dijakov, uvrščajo med tri glavna prednostna področja evropskega leta mladih 2022. V skladu z raziskavo Eurobarometer iz leta 2023 o vključevanju mladih na trg dela s posebnim poudarkom na pripravništvih je 21 % mladih anketirancev opravilo vsaj eno pripravništvo v drugi državi EU. Med glavnimi ovirami za dostop do čezmejnih pripravništev so navajali pomanjkanje finančnih sredstev in informacij o teh priložnostih.

V pregledu stanja na področju mobilnosti⁹ za leto 2023 je bil ugotovljen dober napredek na večini področij priporočila iz leta 2011. Vendar se je situacija med posameznimi državami članicami razlikovala. Ugotovljeno je bilo, da je sistemska podpora za udeležbo prikrajšanih učečih se¹⁰ v učni mobilnosti področje, na katerem je najbolj potreben nadaljnji napredek.

Pandemija COVID-19 je na način brez primere prekinila izobraževanje, usposabljanje in učenje na delovnem mestu. Negativno je vplivala tako na fizično mobilnost kot tudi na duševno in telesno zdravje učečih se in osebja¹¹. Razkrila je tudi velike neenakosti pri dostopu do spletnih priložnosti za otroke, vključno z izobraževalnimi dejavnostmi¹². Hkrati je povzročila hiter razvoj novih vzorcev učne mobilnosti, kot so kombinirana mobilnost in virtualne izmenjave. Glede na poročilo EU o mladih iz leta 2021 je bil močno prizadet tudi sektor mladinskega dela. Pandemija je povečala potrebo po virih, tudi za digitalno mladinsko delo, da se podprejo učna mobilnost, razvoj, udejstvovanje in zdravje mladih.

Dokazi, vključno s študijo *Supporting learning mobility: progress, obstacles and way forward* (Podpora učni mobilnosti: napredek, ovire in pot naprej)¹³, ki jo je naročila Komisija, ter rezultati poziva k predložitvi dokazov in javnega posvetovanja so izpostavili ključne ovire za učno mobilnost, med katerimi so finančne in socialne omejitve, pomanjkanje informacij in svetovanja, jezikovne ovire, ovire za dostopnost in administrativne ovire. Še ena pomembna ovira za mobilnost je omejeno avtomatično priznavanje kvalifikacij in izidov iz učnih obdobij v tujini, saj so postopki priznavanja pogosto počasni in v pristojnosti posameznih institucij, informacije pa težko dostopne.

Leta 2022 so evropski državljani na Konferenci o prihodnosti Evrope v predlogih za prihodnje politike poudarili, da morajo EU in države članice spodbujati priložnosti za mobilnost: „spodbujati evropske izmenjave na različnih področjih, tako fizične kot v digitalni obliki, vključno z izmenjavami na področju izobraževanja, tesnim medinstitucionalnim

unije o temeljnih pravicah, srečujejo z ovirami, ki jim preprečujejo dejanski dostop do priložnosti za učno mobilnost.

⁸ Raziskava Eurobarometer: mladi in demokracija v evropskem letu mladih, maj 2022; vključevanje mladih na trg dela s posebnim poudarkom na pripravništvih, april 2023.

⁹ Pregled stanja na področju mobilnosti se je začel izvajati leta 2016 za spremljanje izvajanja priporočila Sveta iz leta 2011 na področjih visokošolskega izobraževanja ter začetnega poklicnega izobraževanja in usposabljanja. Povezava: <https://national-policies.eacea.ec.europa.eu/mobility-scoreboard>.

¹⁰ V priporočilu Sveta iz leta 2011 so prikrajšani učeči se opisani kot osebe, ki morda nimajo možnosti za učno mobilnost.

¹¹ Pregled izobraževanja in usposabljanja 2021, povezava: <https://op.europa.eu/webpub/eac/education-and-training-monitor-2021/sl/index.html>.

¹² *How families handled emergency remote schooling during the COVID-19 lockdown in spring 2020* (Kako so se družine spopadale s šolanjem na daljavo v izrednih razmerah v času omejitev zaradi COVID-19 spomladi 2020), 2020, Skupno raziskovalno središče in Eurostat. *Survey on ICT usage in households and by individuals* (Raziskava o uporabi IKT v gospodinjstvih in pri posameznikih) [isoc_i, ci_in_h], 2019.

¹³ Spletišče EU s publikacijami, povezava: <https://op.europa.eu/sl/home>.

sodelovanjem, potovanji in poklicno mobilnostjo (tudi za učitelje in lokalno izvoljene politike)“ ter „do leta 2025 oblikovati vključujoč evropski izobraževalni prostor, v katerem bodo imeli vsi državljani in državljanke enak dostop do kakovostnega izobraževanja in vseživljenjskega učenja, tudi na podeželskih in oddaljenih območjih“¹⁴. V skladu s priporočili bi takšne izmenjave morale biti dostopne v vseh državah članicah in vsem, ne glede na njihovo starost, raven izobrazbe, okolje, iz katerega prihajajo, in finančno stanje. V predlogih je bilo tudi pozvano k okrepitvi obstoječih programov mobilnosti EU in zagotovitvi različnih načinov dostopa do njih. V enem od priporočil se EU izrecno spodbuja, da v programe izmenjav in mobilnosti na ravni EU vključi športne aktivnosti.

Leta 2023 je bilo na evropskem državljskem forumu o učni mobilnosti oblikovanih 21 priporočil¹⁵ o omogočanju širše in bolj raznolike udeležbe v programu Erasmus+ in drugih programih učne mobilnosti. Priporočila so se osredotočala na ciljno informiranje, vključevanje posameznikov vseh starosti in iz vseh okolij, pomen večjezičnosti, učno mobilnost zaposlenih in druge vidike učne mobilnosti, vključno s priznavanjem vloge izobraževalcev pri organiziranju učne mobilnosti in okolju prijaznejše mobilnosti.

Z učno mobilnostjo se lahko zmanjša pomanjkanje spretnosti, saj povečuje zaposljivost udeležencev, razvija njihove prečne kompetence in prispeva k boljšemu usklajevanju spretnosti s potrebami trga dela. Če je država privlačna destinacija za učno mobilnost, se lahko poveča tudi dostop lokalnih delodajalcev do delovne sile. Trenutno tri četrtine (74 %) malih in srednjih podjetij v Evropi poroča o konkretnem pomanjkanju spretnosti za vsaj eno delovno mesto v podjetju. V raziskavi skoraj štiri podjetja od petih navajajo, da na splošno težko najdejo delavce s pravimi spretnostmi, več kot polovica (53 %) pa jih ima težave z zadržanjem kvalificiranih delavcev¹⁶.

• Cilji predloga

Cilj tega predloga politike je z ukrepi držav članic in Komisije povečati priložnosti za učno mobilnost za vsakogar. Učna mobilnost naj bi v evropskem izobraževalnem prostoru postopoma postala pravilo in ne izjema.

Da bi spodbudili učno mobilnost in jo naredili bolj inkluzivno, Komisija predlaga določitev novih ciljev na ravni EU, ki naj bi bili doseženi do leta 2030:

- v visokošolskem izobraževanju bi morale izkušnjo učne mobilnosti imeti vsaj 25 % diplomantov,
- v poklicnem izobraževanju in usposabljanju bi morale v učni mobilnosti v tujini sodelovati vsaj 15 % učečih se,
- v vseh sistemih izobraževanja in usposabljanja ter sistemih na področju mladine in športa bi morale biti med vsemi učečimi se, ki sodelujejo v učni mobilnosti v tujini, vsaj 20 % ljudi z manj priložnostmi.

¹⁴ Na Konferenci o prihodnosti Evrope se je v obdobju 2021–2022 zbralo 800 naključno izbranih državljanov in državljanek, da bi pripravili priporočila o prihodnjih politikah (https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/new-push-european-democracy/conference-future-europe_sl).

¹⁵ Na evropskem državljskem forumu o učni mobilnosti je marca in aprila 2023 v razpravah sodelovalo 150 naključno izbranih državljanov vseh starostnih skupin iz različnih okolij. Povezava do končnih priporočil: https://citizens.ec.europa.eu/learning-mobility-panel_sl.

¹⁶ Raziskava Flash Eurobarometer FL529: Evropsko leto spretnosti – pomanjkanje spretnosti, strategije zaposlovanja in zadrževanja osebja v malih in srednjih podjetjih, povezava: https://data.europa.eu/data/datasets/s2994_fl529_eng?locale=en.

Cilj predloga je tudi posebej spodbuditi učno mobilnost učiteljev in vajencev s posebnima okviroma politike, kot sta določena v prilogah. Učitelji, ki imajo izkušnjo učne mobilnosti, so pomembni vzorniki za učence in dijake ter ključni promotorji učne mobilnosti v šolah. Učiteljem lahko učna mobilnost prinese veliko koristi, povezanih s kulturnimi, kognitivnimi in osebnimi učnimi izkušnjami, poleg znanja in spretnosti za spodbujanje izmenjave dobrih praks. Možnosti za učno mobilnost tudi povečujejo privlačnost učiteljskega poklica ter lahko pomagajo privabiti učitelje v šole in jih tam zadržati. Večja mobilnost vajencev bo pomagala odpraviti vrzeli v spretnostih, podpreti zeleni in digitalni prehod ter povečati zaposljivost mladih. Vajenci se srečujejo s specifičnimi ovirami, kot so zapletenost pravnih obveznosti v zvezi s statusom vajenca, njihova mladost, raznolikost nacionalnih programov vajeništva in učnih načrtov, ki jih je treba upoštevati med mobilnostjo, ter nepripravljenost delodajalcev za vključitev v učno mobilnost zaradi tveganja izgube produktivnosti. Cilj priporočila je oblikovati skladen okvir politike, ki vključuje predloge za kratkoročne postopne spremembe in elemente celovite dolgoročne strategije.

- **Skladnost z veljavnimi predpisi s področja zadevne politike**

Predlog nadgrajuje in dopolnjuje obstoječe predpise, ki omogočajo in podpirajo učno mobilnost. Najpomembnejši so naštet v nadaljevanju.

Resolucija Sveta z dne 18. februarja 2021 o strateškem okviru za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju pri uresničevanju evropskega izobraževalnega prostora in širše (2021–2030)¹⁷ med strateškimi prednostnimi nalogami določa vsesplošno uresničevanje načela vseživljenjskega učenja in mobilnosti. V Resoluciji Sveta z dne 16. maja 2023 o evropskem izobraževalnem prostoru – Vizija do leta 2025 in pozneje¹⁸ je poudarjeno, da sta opredelitev in odprava preostalih ovir za mobilnost pri učenju in poučevanju ključni za polno uresničitev evropskega izobraževalnega prostora.

Prvo načelo evropskega stebra socialnih pravic¹⁹ določa, da ima vsakdo pravico do kakovostnega in vključujočega izobraževanja, usposabljanja in vseživljenjskega učenja, da lahko ohrani in pridobi znanja in spretnosti, ki ljudem omogočajo polno udeležbo v družbi in uspešno obvladovanje prehodov na trgu dela v vsej Evropski uniji.

9. maja 2023 se je začelo evropsko leto spretnosti²⁰, ki bo trajalo do 8. maja 2024 in katerega namen je spodbuditi politike in naložbe na področju spretnosti za usklajevanje želja, potreb in spretnosti ljudi, vključno s spretnostmi, pridobljenimi z mobilnostjo, s potrebami in priložnostmi na trgu dela.

V strategiji Evropske unije za mlade 2019–2027²¹ je poudarjen pomen učne mobilnosti za mlade, da izkusijo izmenjave, sodelovanje ter kulturno in družbeno udejstvovanje v evropskem kontekstu. V Resoluciji Sveta o okviru za vzpostavitev evropske agende za mladinsko delo²² je bilo pozvano k spodbujanju evropske razsežnosti mladinskega dela s čezmejnimi in nadnacionalnimi izmenjavami, sodelovanjem ter medkulturnim in vzajemnim učenjem.

¹⁷ UL C 66, 26.2.2021, str. 1.

¹⁸ UL C 185, 26.5.2023, str. 35.

¹⁹ <https://op.europa.eu/webpub/empl/european-pillar-of-social-rights/sl/index.html>

²⁰ https://year-of-skills.europa.eu/index_en

²¹ Resolucija Sveta Evropske unije in predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta, o okviru za evropsko sodelovanje na področju mladine: strategija Evropske unije za mlade 2019–2027, UL C 456, 18.12.2018, str. 1.

²² UL C 415, 1.12.2020, str. 1.

V Priporočilu Sveta z dne 20. decembra 2012 o potrjevanju neformalnega in priložnostnega učenja²³ in evropskih smernicah za potrjevanje neformalnega in priložnostnega učenja iz leta 2023²⁴ je poudarjeno, da ima lahko vrednotenje učnih izidov, pridobljenih z neformalnim in priložnostnim učenjem, pomembno vlogo pri krepitvi zaposljivosti in učne mobilnosti, zlasti tistih, ki so socialno-ekonomsko prikrajšani ali nizko kvalificirani.

Priporočilo Sveta z dne 10. marca 2014 o okviru za kakovost pripravništev²⁵ zajema pripravništva zunaj formalnega izobraževanja in usposabljanja, vključno s čezmejnimi pripravništvimi. Komisija ta okvir trenutno posodablja.

V Priporočilu Sveta z dne 22. maja 2017 o evropskem ogrodju kvalifikacij za vseživljenjsko učenje²⁶ je eden od širših ciljev povečati mobilnost in socialno vključenost delavcev in učencev.

Priporočilo Sveta z dne 15. marca 2018 o evropskem okviru za kakovostna in učinkovita vajeništva²⁷ določa 14 meril za spodbujanje skupnega razumevanja nacionalnih sistemov vajeništva, ki je ključno za povečanje medsebojnega zaupanja in olajšanje transnacionalne mobilnosti vajencev. Priporočilo spodbuja postopno uvedbo transnacionalne mobilnosti vajencev, bodisi na delovnem mestu bodisi v ustanovah za izobraževanje in usposabljanje, kot sestavnega dela kvalifikacij v okviru vajeništva. Mobilnost vajencev spodbuja tudi evropska koalicija za vajeništva.

S sklepom o Europassu z dne 18. aprila 2018 je bil vzpostavljen evropski okvir, ki prek spletne platforme, na kateri so na voljo spletna orodja in informacije o službah, ki ponujajo orientacijo za čezmejno učno mobilnost in načrtovanje poklicne poti, podpira preglednost in razumevanje spretnosti in kvalifikacij, pridobljenih v formalnih, neformalnih in priložnostnih okoljih, tudi z mobilnostjo.

V Priporočilu Sveta z dne 26. novembra 2018 o spodbujanju avtomatičnega vzajemnega priznavanja visokošolskih diplom in spričeval višjega sekundarnega izobraževanja ter izidov iz učnih obdobij v tujini²⁸ je poudarjen pomen priznavanja evropskih kvalifikacij in učnih obdobij v tujini v visokošolskem in višjem sekundarnem izobraževanju brez ločenega postopka priznavanja. V poročilu o izvajanju²⁹ ter povezanih sklepih Sveta, sprejetih 26. maja 2023³⁰, je poudarjeno, da so potrebna znatna dodatna prizadevanja za uresničitev avtomatičnega priznavanja v EU.

Cilj Priporočila Sveta z dne 22. maja 2019 o celovitem pristopu k poučevanju in učenju jezikov³¹ je bil okrepiti učenje jezikov od zgodnjega otroštva in povečati jezikovno ozaveščenost v šolah ter ustanovah za poklicno izobraževanje in usposabljanje, da bi več mladih poleg maternega jezika govorilo še vsaj dva evropska jezika.

²³ [UL C 398, 22.12.2012, str. 1.](#)

²⁴ Cedefop (2023). *European guidelines for validating non-formal and informal learning* (evropske smernice za potrjevanje neformalnega in priložnostnega učenja), Luxembourg: Urad za publikacije. Cedefop reference series, št. 124. <http://data.europa.eu/doi/10.2801/389827>

²⁵ UL C 88, 27.3.2014, str. 1.

²⁶ [UL C 189, 15.6.2017, str. 15.](#)

²⁷ [UL C 153, 2.5.2018, str. 1.](#)

²⁸ [UL C 444, 10.12.2018, str. 1.](#)

²⁹ [COM/2023/91 final.](#)

³⁰ [UL C 185, 26.5.2023, str. 44.](#)

³¹ [UL C 189, 5.6.2019, str. 15.](#)

V Sporočilu Komisije z dne 30. septembra 2020 o uresničitvi evropskega izobraževalnega prostora do leta 2025³² je poudarjeno, da so programi izmenjav Unije in mednarodno sodelovanje na področju izobraževanja prispevali k temu, da je Evropa privlačna destinacija, ter spodbudili inovacije in ustvarjanje delovnih mest.

S Priporočilom Sveta z dne 24. novembra 2020 o poklicnem izobraževanju in usposabljanju (PIU) za trajnostno konkurenčnost, socialno pravičnost in odpornost³³ je bil uveden nov cilj na ravni EU do leta 2025, in sicer da 8 % učečih se v PIU sodeluje v učni mobilnosti v tujini. V Priporočilu so bile priložnosti za mobilnost za učeče se in osebe v sektorju PIU ter za organizacije poudarjene kot pomemben način za izvajanje strategij internacionalizacije v praksi. V Osnabrūški deklaraciji³⁴, ki so jo sprejeli ministri, pristojni za PIU, evropski socialni partnerji in Komisija, so nacionalni organi pozvani, naj podpirajo in olajšujejo mobilnost učečih se v PIU in učečih se odraslih, vključno z vajenci.

Agenda za Zahodni Balkan na področjih inovacij, raziskav, izobraževanja, kulture, mladih in športa, tj. celovita in dolgoročna strategija sodelovanja EU z Zahodnim Balkanom, ki se je začela izvajati na vrhu EU-Zahodni Balkan 6. oktobra 2021 na Brdu pri Kranju, vsebuje cilj izboljšanja učne mobilnosti.

Cilj evropske strategije za univerze³⁵ z dne 18. januarja 2022 je razvoj evropskega sistema zagotavljanja kakovosti in priznavanja, da se spodbudi avtomatično priznavanje kvalifikacij po vsej Evropi, ter podpiranje preglednega in pravičnega priznavanja kvalifikacij iz tretjih držav, vključno s kvalifikacijami beguncev, prek mreže centrov za priznavanje visokošolskih diplom³⁶ in orodij EU za preglednost, tj. evropskega ogrodja kvalifikacij in evropskih digitalnih dokazil o učenju.

Priporočilo Sveta z dne 5. aprila 2022 o vzpostavljanju povezav za učinkovito evropsko sodelovanje na področju visokošolskega izobraževanja načrtuje okrepitev systemskega in dolgotrajnega transnacionalnega sodelovanja na institucionalni ravni, med drugim z razvojem oznake skupne evropske diplome in instrumentov institucionaliziranega sodelovanja, kot je morebitni evropski pravni status za zaveznitva visokošolskih ustanov.

Sklepi Sveta z dne 5. aprila 2022 o izboljšanju mobilnosti učiteljev in mentorjev³⁷ pozivajo k spodbujanju in širjenju mobilnosti učiteljev in mentorjev, da bi postala splošna praksa v njihovem usposabljanju in na njihovi poklicni poti. Učiteljske akademije Erasmus+, ki jih podpira program Erasmus+ za obdobje 2021–2027, prav tako preskušajo nove ukrepe, ki podpirajo mobilnost učiteljev ter omogočajo vzajemno učenje učiteljev in njihovih izobraževalcev prek nadnacionalnih mrež, izkustvenih skupnosti in skupnih programov med ustanovami za izobraževanje učiteljev.

Cilj Priporočila Sveta z dne 5. aprila 2022 o mobilnosti mladih prostovoljcev v Evropski uniji³⁸ je omogočati boljše transnacionalno prostovoljstvo mladih v Uniji. V njem je

³² [COM\(2020\) 625 final.](#)

³³ [UL C 417, 2.12.2020, str. 1.](#)

³⁴ Osnabrūška deklaracija o poklicnem izobraževanju in usposabljanju kot dejavniku okrevanja in pravičnega prehoda na digitalno in zeleno gospodarstvo, sprejeta 30. novembra 2020. Povezava: <https://www.cedefop.europa.eu/en/content/osnabruck-declaration-2020-vocational-education-and-training-enabler-recovery-and-just-transitions>.

³⁵ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij o evropski strategiji za univerze, [COM\(2022\) 16 final](#).

³⁶ Skupna mreža evropske mreže informacijskih centrov v evropski regiji in nacionalnih informacijskih centrov za priznavanje visokošolskih diplom v Evropski uniji (ENIC-NARIC).

³⁷ [UL C 167, 21.4.2022, str. 2.](#)

³⁸ [UL C 157, 11.4.2022, str. 1.](#)

poudarjen pomen vključevalnosti, kakovosti, priznavanja in trajnostne razsežnosti transnacionalnega prostovoljstva mladih.

- **Skladnost z drugimi politikami Unije**

Učna mobilnost, podprta na ravni EU, je povezana z drugimi pomembnimi področji politik, kot so izobraževanje in usposabljanje, zaposlovanje, državljanstvo in demokratična participacija, socialna vključenost, nediskriminacija, zakonite migracije in integracija, učenje jezikov, ustvarjalnost in kultura, podnebni ukrepi in digitalizacija.

Poleg tega, da predlog prispeva k uresničevanju evropskega izobraževalnega prostora, podpira tudi izvajanje evropskega programa spretnosti, katerega namen je odpraviti neskladja v spretnostih ter spodbujati izpopolnjevanje in preusposabljanje, in strategije EU o otrokovih pravicah, ki priznava pravico otrok do najboljšega možnega začetka v življenju in do razvoja njihovega polnega potenciala ter poziva k večjim prizadevanjem za zagotovitev inkluzivnega, nesegregiranega in kakovostnega izobraževanja³⁹. Podpira tudi akcijski načrt za digitalno izobraževanje, katerega cilj je izkoristiti potencial digitalnih tehnologij za učenje in poučevanje. Prvo načelo evropskega stebra socialnih pravic⁴⁰ določa, da ima vsakdo pravico do kakovostnega in vključujočega izobraževanja, usposabljanja in vseživljenjskega učenja, da lahko ohrani in pridobi znanja in spretnosti, ki ljudem omogočajo polno udeležbo v družbi in uspešno obvladovanje prehodov na trgu dela v vsej Evropski uniji. Predlog je usklajen tudi s politikami in pobudami EU za spodbujanje mobilnosti, kot so evropski program spretnosti, ter politikami in pobudami EU, ki spodbujajo večjezičnost in medkulturni dialog, vključno s strategijo EU za večjezičnost. Predlog s spodbujanjem učne mobilnosti posameznike spodbuja k razvoju jezikovnih spretnosti, kulturne zavesti in medkulturnih kompetenc.

Učno mobilnost podpira veliko programov in instrumentov EU, zlasti:

- program Erasmus+ ponuja priložnosti za transnacionalno in mednarodno učno mobilnost učečim se vseh starosti, osebju na področju izobraževanja in usposabljanja in mladinskim delavcem ter različne aktivnosti participacije mladih,
- Evropska solidarnostna enota mladim omogoča priložnosti za sodelovanje v prostovoljskih in solidarnostnih aktivnostih po vsej EU in zunaj nje ter aktivnostih, povezanih s humanitarno pomočjo, po vsem svetu,
- Evropski socialni sklad plus (ESS+) in Evropski sklad za regionalni razvoj (ESRR) podpirata države članice in regije pri njihovih prizadevanjih za zagotovitev enakega dostopa do inkluzivnega nesegregiranega izobraževanja, usposabljanja in priložnosti za razvoj spretnosti od predšolske vzgoje do terciarne ravni. Sklada s spodbujanjem splošnega in poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter izobraževanja in učenja odraslih poleg tega olajšujeta dostopnost in inkluzijo za invalide, s čimer omogočata učno mobilnost za vse. Cilj pobude ALMA (kratica za *Aim, Learn, Master, Achieve*), ki se financira iz Evropskega socialnega sklada plus, je prikrajšanim mladim, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposabljaajo (NEET), pomagati, da se vključijo v družbo, tako da se jim olajša vrnitev v izobraževanje, usposabljanje ali zaposlitev. Pobuda udeležencem omogoča delovno izkušnjo od 2 do 6 mesecev v drugi državi članici kot del celovitega projektne cikla, ki vključuje usposabljanje, mentorstvo in svetovanje,

³⁹ COM(2021) 142 final. V Strategiji EU o otrokovih pravicah je poudarjeno, da več kot 22 % otrok v EU grozita revščina in socialna izključenost ter da okoli 10 % mladih v EU zgodaj opusti šolanje.

⁴⁰ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX:32017C1213\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX:32017C1213(01))

- program Interreg obravnava ovire na mejah, tudi za učno mobilnost, ter nacionalnim in regionalnim organom ter ustanovam za izobraževanje in usposabljanje zagotavlja priložnost za sodelovanje pri razvoju spretnosti, zlasti mladih,
- Instrument za tehnično podporo državam članicam na zahtevo ponuja prilagojeno strokovno znanje za reformo in okrepitev učne mobilnosti, zlasti z vodilnimi pobudami, ki se osredotočajo na privabljanje talentov, izobraževanje mladih in spretnosti. Poleg tega vodilna pobuda Izmenjave za sodelovanje javnih uprav (PACE) spodbuja sodelovanje in čezmejne izmenjave javnih uslužbencev med državami članicami za krepitev njihovih spretnosti in upravne usposobljenosti, tudi na področju izobraževanja,
- Instrument za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje – Globalna Evropa opredeljuje učno mobilnost med EU in partnerskimi državami kot enega glavnih načinov za izkoreninjenje revščine, boj proti neenakostim in diskriminaciji ter spodbujanje človekovega razvoja,
- v instrumentu za predpristopno pomoč (IPA III) je opredeljeno, da se na podlagi uredbe o njegovi vzpostavitvi zagotovijo priložnosti, ki prispevajo k socialno-ekonomskemu razvoju držav v pristopnem procesu za članstvo v EU, s posebnim poudarkom na mladih.

2. PRAVNA PODLAGA, SUBSIDIARNOST IN SORAZMERNOST

• Pravna podlaga

Predlagano priporočilo Sveta temelji na členih 165 in 166 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU).

V skladu s členom 165(1) PDEU „Unija prispeva k razvoju kakovostnega izobraževanja s spodbujanjem sodelovanja med državami članicami ter po potrebi s podpiranjem in dopolnjevanjem njihovih dejavnosti, pri čemer v celoti upošteva odgovornost držav članic za vsebino poučevanja in organizacijo izobraževalnih sistemov“.

Cilji dejavnosti Unije na podlagi druge, tretje, pete in šeste alinee člena 165(2) PDEU so:

- spodbujati mobilnost študentov in profesorjev, med drugim s spodbujanjem akademskega priznavanja diplom in študijskih obdobj,
- pospeševati sodelovanje med izobraževalnimi ustanovami,
- spodbujati razvoj mladinskih izmenjav ter izmenjav pedagoških in drugih strokovnih delavcev ter spodbujati participacijo mladih v demokratičnem življenju v Evropi,
- spodbujati razvoj izobraževanja na daljavo.

V drugi alinei člena 165(4) PDEU je določeno, da Svet kot prispevek k uresničevanju ciljev iz navedenega člena na predlog Komisije sprejme priporočila.

V skladu s členom 166(1) PDEU Unija izvaja politiko poklicnega usposabljanja, ki podpira in dopolnjuje dejavnost držav članic, pri čemer v celoti upošteva njihovo odgovornost za vsebino in organizacijo poklicnega usposabljanja.

Cilj dejavnosti Unije na podlagi tretje alinee člena 166(2) PDEU je:

- „olajševanje dostopa do poklicnega usposabljanja ter spodbujanje mobilnosti izobraževalcev in udeležencev usposabljanja, zlasti mladih“.

V zadnjem delu odstavka 4 člena 166 PDEU je določeno, da za prispevanje k uresničevanju ciljev iz navedenega člena Svet na predlog Komisije sprejme priporočila.

Pobuda ne predlaga nobene razširitve pristojnosti EU za sprejemanje predpisov ali zavezujočih zavez za države članice. Države članice se bodo v skladu s svojimi nacionalnimi okoliščinami odločile, kako bodo izvedle to priporočilo Sveta.

- **Subsidiarnost (za neizključno pristojnost)**

Ta predlog je v skladu z načelom subsidiarnosti, kot je določeno v členu 5(3) Pogodbe o Evropski uniji (PEU).

V skladu s členom 165(1) in členom 166(1) PDEU so države članice odgovorne za vsebino poučevanja ter organizacijo svojih sistemov izobraževanja in poklicnega usposabljanja. Hkrati dokazi kažejo, da se srečujejo z več skupnimi težavami, povezanimi z učnimi izidi in dobrobitjo v šoli.

To priporočilo Sveta bo v celoti upoštevalo odgovornost držav članic za vsebino poučevanja ter organizacijo sistemov izobraževanja in poklicnega usposabljanja ter njihovo kulturno in jezikovno raznolikost. Hkrati bo odražalo dopolnilno in podporno vlogo EU ter prostovoljno naravo evropskega sodelovanja na področju izobraževanja in usposabljanja. V okviru evropskega izobraževalnega prostora bo pobuda podpirala prizadevanja držav članic za razvoj in izvajanje politik in mehanizmov, ki ustrezajo njihovim nacionalnim sistemom in strukturam.

Pobuda ne predlaga razširitve pristojnosti EU za sprejemanje predpisov ali zavezujočih zavez za države članice, kar je v skladu s členom 165(4) in členom 166(4), ki izključujeta harmonizacijo zakonov in drugih predpisov držav članic na področju izobraževanja oziroma poklicnega usposabljanja. Njena evropska dodana vrednost je predvsem v sposobnosti EU, da mobilizira politično sodelovanje na nacionalni ravni ter podpre sisteme izobraževanja in usposabljanja s smernicami politik, skupnimi orodji in instrumenti (Erasmus+, mehanizem za okrevanje in odpornost, Evropski socialni sklad plus, Evropski sklad za regionalni razvoj, programa Digitalna Evropa in Obzorje Evropa, Instrument za tehnično podporo, Sklad za azil, migracije in vključevanje), hkrati pa v celoti spoštuje subsidiarnost.

- **Sorazmernost**

Ta predlog je v skladu z načelom sorazmernosti iz člena 5(4) PEU.

Vsebina in oblika predlaganega priporočila Sveta ne presega tega, kar je potrebno za doseg njegovih ciljev. Zaveze, ki jih bodo sprejele države članice, so prostovoljne in vsaka država članica se lahko sama odloči, kakšen pristop bo uporabila.

- **Izbira instrumenta**

Za prispevanje k doseganju ciljev iz členov 165 in 166 PDEU Pogodba določa, da Svet na predlog Komisije sprejme priporočila.

Priporočilo Sveta je ustrezen instrument na področju izobraževanja in usposabljanja, na katerem ima EU podporno pristojnost, ter je instrument, ki je bil pogosto uporabljen za ukrepe EU na tem področju. Kot pravni instrument izraža zavezanost držav članic k ukrepi, predstavljenim v priporočilu, in zagotavlja trdno politično podlago za sodelovanje na tem področju, hkrati pa v celoti spoštuje pristojnost držav članic na področju izobraževanja in usposabljanja.

3. REZULTATI NAKNADNIH OCEN, POSVETOVANJ Z DELEŽNIKI IN OCEN UČINKA

• Naknadne ocene/preverjanja primernosti obstoječe zakonodaje

Kot del nadaljnjega ukrepanja po priporočilu Sveta Mladi in mobilnost iz leta 2011 je bil oblikovan pregled stanja na področju mobilnosti, ki zagotavlja okvir za spremljanje napredka držav članic pri spodbujanju učne mobilnosti. Ta pregled stanja vsebuje kazalnike na področjih visokošolskega izobraževanja ter začetnega poklicnega izobraževanja in usposabljanja. Predlog temelji na kvalitativnih podatkih o učni mobilnosti, ki izhajajo iz pregleda stanja na področju mobilnosti.

• Posvetovanja z deležniki in zbiranje strokovnih mnenj

Predlog temelji na prispevkih, zbranih med obsežnim postopkom posvetovanja. Ta je vključeval:

- 12-tedensko odprto javno posvetovanje o novi pobudi, ki je potekalo od 8. februarja do 3. maja 2023,
- evropski državljanski forum o učni mobilnosti s 150 naključno izbranimi državljani in državljankami iz vseh 27 držav članic, ki je potekal tri konce tedna marca in aprila 2023 (temu predlogu je priloženo poročilo državljanek in državljanov s priporočili, razpravami in razmisleki z državljanskega foruma o učni mobilnosti),
- vrsto fokusnih skupin z učečimi se, osebjem, zadevnimi deležniki in strokovnjaki s tega področja,
- vrsto ciljno usmerjenih posvetovanj, vključno z obsežnimi prireditvami, in
- različna srečanja usmerjevalnih in strokovnih skupin ter posvetovanja s socialnimi partnerji.

Predlog temelji tudi na študiji *Supporting learning mobility: progress, obstacles and way forward*⁴¹ (Podpora učni mobilnosti: napredek, ovire in pot naprej), ki jo je leta 2023 izvedla skupina PPMI ter vsebuje pregled ključnega razvoja od priporočila Sveta iz leta 2011 in trende na področju učne mobilnosti.

• Ocena učinka

Zaradi dopolnilnega pristopa dejavnosti k pobudam držav članic, prostovoljne narave predlaganih dejavnosti in obsega pričakovanih učinkov ocena učinka ni bila izvedena. Pri pripravi predloga so se upoštevale prejšnje študije⁴², posvetovanje z državami članicami, ciljno usmerjena posvetovanja in javno posvetovanje.

• Primernost in poenostavitev ureditve

Ni relevantno.

• Temeljne pravice

Ta predlog priporočila Sveta je v skladu s temeljnimi pravicami in načeli, priznanimi z Listino Evropske unije o temeljnih pravicah, ki priznava, da je solidarnost ena od univerzalnih vrednot, na katerih temelji EU. Predlog zlasti v celoti upošteva:

⁴¹ Spletišče EU s publikacijami, povezava: <https://op.europa.eu/sl/home>.

⁴² Celoten seznam virov je na voljo v delovnem dokumentu služb Komisije.

- člen 8 (pravico do varstva osebnih podatkov),
- člen 13 (akademsko svobodo),
- člen 14 (pravico do izobraževanja),
- člen 21 (pravico do nediskriminacije),
- člen 24 (pravice otroka),
- člen 26 (vključenost invalidov).

Ukrepi se bodo izvajali v skladu s pravom EU o varstvu osebnih podatkov, zlasti Uredbo (EU) 2016/679⁴³ Evropskega parlamenta in Sveta o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov (splošna uredba o varstvu podatkov).

4. PRORAČUNSKE POSLEDICE

Za to pobudo ne bodo potrebna dodatna sredstva iz proračuna EU.

5. DRUGI ELEMENTI

• Načrti za izvedbo ter ureditev spremljanja, ocenjevanja in poročanja

V podporo izvajanju bo Komisija pregledala nacionalne akcijske načrte, ki jih bodo države članice pripravile za obdobje 2025–2030, ter leta 2026 pripravila pregledno poročilo.

Komisija namerava o izvajanju priporočila poročati v kontekstu strateškega okvira za evropsko sodelovanje na področju izobraževanja in usposabljanja pri uresničevanju evropskega izobraževalnega prostora in širše.

• Obrazložitveni dokumenti (za direktive)

Ni relevantno.

• Natančnejša pojasnitev posameznih določb predloga

Ta predlog politike določa celovit okvir za krepitev omogočitev pogojev za učno mobilnost, reševanje izzivov in zagotavljanje spodbud. Njegov cilj je učno mobilnost vključiti v vse poti izobraževanja in usposabljanja, okrepiti učenje jezikov in doseči avtomatično priznavanje izidov iz učnega obdobja v tujini znotraj EU. Cilj predloga je tudi bolj inkluzivna in dostopna učna mobilnost, pri čemer države članice poziva, naj sprejmejo nadaljnje ukrepe za zagotavljanje svetovanja, ustreznega financiranja in druge podpore ljudem z manj priložnostmi. Predlog stremi tudi k bolj okoljsko trajnostni učni mobilnosti, uporabi digitalnih tehnologij za njeno uresničevanje ter spodbujanju vrednot EU. Poleg tega je njegov cilj olajšati okrepljeno sodelovanje s ključnimi tretjimi državami, kot je predvideno v pobudi partnerstev za privabljanje talentov, promovirati EU kot privlačno destinacijo za talente iz tretjih držav za učenje, usposabljanje in študij ter izboljšati pravično in pregledno priznavanje kvalifikacij iz tretjih držav ter delnega študija ali predhodnega izobraževanja.

V spremnem delovnem dokumentu služb Komisije so opisani nedavni raziskovalni dokazi in rezultati različnih posvetovanj, na katerih temelji predlagano priporočilo.

⁴³ UL L 119, 4.5.2016, str. 1.

Predlog

PRIPOROČILO SVETA

„Evropa in mobilnost“ – priložnosti za učno mobilnost za vsakogar

(Besedilo velja za EGP)

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti členov 165 in 166 Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) V Rimski izjavi z dne 25. marca 2017 so se voditelji EU zavezali, da si bodo prizadevali za Unijo, kjer bodo mladi deležni najboljše izobrazbe in usposabljanja ter bodo lahko študirali in našli zaposlitev po vsej celini.
- (2) Učna mobilnost se je izkazala za zelo dragoceno za učeče se pri pridobivanju kompetenc⁴⁴, potrebnih za osebni, izobrazbeni in profesionalni razvoj. Čezmejne učne izkušnje povečujejo medkulturno razumevanje in prispevajo k razvoju skupne evropske identitete. Organiziranje učne mobilnosti, tako vhodne kot izhodne, je tudi močna spodbuda za ustanove za izobraževanje in usposabljanje ter izvajalce neformalnega in priložnostnega učenja, da izboljšajo kakovost učne ponudbe.
- (3) Učna mobilnost je pomembna pri odpravljanju pomanjkanja spretnosti v EU, zlasti tistih, ki so potrebne za zeleni in digitalni prehod ter za prehod učečih se na trg dela. Učenje na delovnem mestu, vključno z obdobji v drugi državi, je koristno za pridobivanje spretnosti in zaposljivost. Poleg tega lahko učna mobilnost olajša vključitev državljanov tretjih držav na trg dela EU.
- (4) Zagotavljanje priložnosti za učno mobilnost za vsakogar je ključno za uresničitev evropskega izobraževalnega prostora. V Sporočilu Komisije z dne 30. septembra 2020 o uresnitvi evropskega izobraževalnega prostora do leta 2025⁴⁵ sta bila napovedana posodobitev okvira učne mobilnosti, tj. Priporočila Sveta iz leta 2011 Mladi in mobilnost – spodbujanje učne mobilnosti mladih⁴⁶, in oblikovanje okvira politike za učno mobilnost učiteljev, da bi se več učečim se in učiteljem omogočila mobilnost. To priporočilo posodablja priporočilo Sveta iz leta 2011 za okrepitev njegovih določb, razširitev priložnosti za učno mobilnost – z mladih na učeče se vseh starosti in osebe – ter obravnavanje novih učnih vzorcev, vključno s kombiniranim učenjem.

⁴⁴ V skladu s Priporočilom Sveta z dne 22. maja 2018 o ključnih kompetencah za vseživljenjsko učenje (UL C 189, 4.6.2018, str. 1) so kompetence opredeljene kot kombinacija znanja, spretnosti in odnosov.

⁴⁵ [COM\(2020\) 625 final](#).

⁴⁶ UL C 199, 7.7.2011, str. 1.

- (5) Ena od strateških prednostnih nalog Resolucije Sveta z dne 18. februarja 2021 o strateškem okviru za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju pri uresničevanju evropskega izobraževalnega prostora in širše (2021–2030)⁴⁷ je bila vsesplošno uresničevanje načela vseživljenjskega učenja in mobilnosti. V Resoluciji Sveta z dne 16. maja 2023 o evropskem izobraževalnem prostoru – Vizija do leta 2025 in pozneje⁴⁸ je poudarjeno, da sta opredelitev in odprava preostalih ovir za mobilnost pri učenju in poučevanju ob hkratnem spodbujanju inkluzivne, trajnostne in uravnotežene mobilnosti ključni za polno uresničitev evropskega izobraževalnega prostora.
- (6) Podatki, ki jih je zbral Evropski center za razvoj poklicnega usposabljanja (Cedefop), kažejo, da morajo države okrepiti prizadevanja za izboljšanje svoje povprečne uspešnosti pri zagotavljanju celovite podpore mobilnosti učečih se v poklicnem izobraževanju in usposabljanju, zlasti vajencev. Analiza nacionalnih načrtov⁴⁹ za izvajanje Priporočila Sveta z dne 24. novembra 2020 o poklicnem izobraževanju in usposabljanju (PIU) za trajnostno konkurenčnost, socialno pravičnost in odpornost⁵⁰ kaže, da je samo približno polovica držav članic v ospredje postavila ukrepe za povečanje mobilnosti v poklicnem izobraževanju in usposabljanju.
- (7) Iz analize⁵¹ izvajanja Priporočila Sveta z dne 15. marca 2018 o evropskem okviru za kakovostna in učinkovita vajeništva⁵² ter dokazov Cedefopa⁵³ izhaja, da mobilnost vajencev še vedno ni zadosti razvita in da je treba storiti več, da se jim omogoči sodelovanje v izmenjavah.
- (8) V Sklepih Sveta z dne 5. aprila 2022 o izboljšanju mobilnosti učiteljev in mentorjev⁵⁴ je bilo pozvano k spodbujanju in širjenju mobilnosti, da bi postala splošna praksa v njihovem usposabljanju in na njihovi poklicni poti.
- (9) Analiza izvajanja strategije EU za mlade⁵⁵ kaže, da je treba povečati prizadevanja, da se vsem mladim in mladinskim delavcem omogoči dejanski dostop do priložnosti za mobilnost. To vključuje prostovoljstvo v sektorju civilne družbe ter nadaljnje delo za vzpostavitev učinkovitih sistemov vrednotenja kompetenc, pridobljenih z neformalno in priložnostno učno mobilnostjo, v sinergiji s Priporočilom Sveta z dne 5. aprila 2022 o mobilnosti mladih prostovoljcev v Evropski uniji⁵⁶.

⁴⁷ UL C 66, 26.2.2021, str. 1.

⁴⁸ UL C 185, 26.5.2023, str. 5.

⁴⁹ *Briefing note – Working together towards attractive, inclusive, innovative, agile and flexible VET* (Informativno obvestilo – Skupna prizadevanja za privlačno, inkluzivno, inovativno, prožno in prilagodljivo PIU; Cedefop), povezava: <https://www.cedefop.europa.eu/sl/publications/9180>.

⁵⁰ UL C 417, 2.12.2020, str. 1.

⁵¹ Povezava:

<https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=89&furtherNews=yes&langId=en&newsId=10070>.

⁵² UL C 153, 2.5.2018, str. 1.

⁵³ *Enablers and disablers of cross-border long-term apprentice mobility: evidence from country- and project-level investigations* (Dejavniki, ki pospešujejo ali zavirajo čezmejno dolgotrajno mobilnost vajencev: dokazi iz raziskav na ravni držav in projektov), povezava: https://www.cedefop.europa.eu/files/2021-10/3089_en.pdf.

⁵⁴ UL C 167, 21.4.2022, str. 2.

⁵⁵ Delovni dokument služb Komisije, ki je spremljajoči dokument k Poročilu Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij o izvajanju strategije EU za mlade (2019–2021).

⁵⁶ UL C 157, 11.4.2022, str. 1.

- (10) Pomanjkanje znanja tujih jezikov ostaja ena glavnih ovir za učno mobilnost, študij in delo v tujini ter odkrivanje vse kulturne raznolikosti Evrope. Hkrati lahko nekateri programi, ki se izvajajo v tujem jeziku, učeče se iz druge države spodbudijo, da se odločijo za učno mobilnost.
- (11) V poročilu o izvajanju Priporočila Sveta o avtomatičnem priznavanju kvalifikacij in učnih obdobij v tujini⁵⁷ ter povezanih sklepih Sveta⁵⁸ je bilo poudarjeno, da so potrebna znatna dodatna prizadevanja za uresničitev avtomatičnega priznavanja v EU. Na področju visokošolskega izobraževanja je bil dosežen velik napredek pri razumevanju koncepta avtomatičnega priznavanja med nacionalnimi organi. Vendar so preostale nedoslednosti in pomanjkanje preglednosti pomemben dejavnik, ki študente odvrča od sodelovanja v aktivnostih mobilnosti.
- (12) Spodbujanje učne mobilnosti s tretjimi državami lahko poveča privlačnost evropskih izobraževalnih sistemov za preostali svet in privabi talente v njihove izobraževalne ustanove. Mednarodno sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju, vključno z učno mobilnostjo, ima bistveno vlogo pri doseganju geopolitičnih prednostnih nalog EU, zlasti strategije Global Gateway, in izpolnjevanju ciljev trajnostnega razvoja do leta 2030.
- (13) Še posebej pomembne so koristi spodbujanja dostopa ljudi z manj priložnostmi do učne mobilnosti in cilj inkluzije je v središču programa Erasmus+ za obdobje 2021–2027. Ključnega pomena je, da se ta cilj razširi na ostale programe učne mobilnosti po vsej EU.
- (14) Cilj pobude Evropske univerze je 50-odstotna mobilnost med sodelujočimi ustanovami, za morebitni razvoj skupne evropske diplome pa je treba mobilnost vključiti v učne načrte. Povečani proračun programa Erasmus+ za obdobje 2021–2027 podpira cilj EU, da več študentov vsaj enkrat med študijem sodeluje v učni mobilnosti. Zato je pomembno povečati cilj 20-odstotne učne mobilnosti, ki je bil prvič določen leta 2009 v okviru bolonjskega procesa. Orodja, ki so bila razvita po tem, in ukrepi, predlagani v tem priporočilu, skupaj tvorijo potrebne okvirne pogoje za sodelovanje vsaj 25 % visokošolskih diplomantov v učni mobilnosti.
- (15) V zadnjem desetletju so se učni vzorci spremenili, tudi zaradi pandemije COVID-19, ki je spodbudila virtualno in kombinirano učenje. Razširitev priložnosti za učno mobilnost na učeče se, izobraževalce in osebe v vseh sektorjih izobraževanja in usposabljanja, mladine in športa v formalnih, neformalnih in priložnostnih okoljih je spodbudila tudi razvoj prožnih oblik učne mobilnosti.
- (16) Še naprej bi bilo treba podpirati uravnoteženo mobilnost raziskovalcev, zlasti tistih na začetku poklicne poti, da se izboljša njihov osebni in profesionalni razvoj v korist konkurenčnosti sistema raziskav in inovacij v Evropi.
- (17) To priporočilo naj bi prispevalo k uresnitvi evropskega izobraževalnega prostora do leta 2025. Vizija kakovostnega izobraževanja vključuje spodbujanje svobode mobilnosti učečih se in učiteljev, zlasti tistih iz socialno prikrajšanih okolij in invalidov, ter svobode medsebojnega povezovanja ustanov v Evropi in zunaj nje. Inkluzivni in pravični sistemi izobraževanja in usposabljanja bi morali podpirati kohezivne družbe, postaviti temelje za aktivno državljanstvo in izboljšati zaposljivost. Priporočilo države članice poziva, naj vzpostavijo omogočitvene pogoje za učno

⁵⁷ [COM/2023/91 final](#).

⁵⁸ [UL C 185, 26.5.2023, str. 44](#).

mobilnost, odpravijo ovire in poskrbijo za spodbude, ki so prilagojene posebnim potrebam učečih se, izobraževalcev in osebja v različnih sektorjih.

- (18) Cilj tega priporočila je tudi olajšati večje sodelovanje s ključnimi tretjimi državami, kot je predvideno v pobudi partnerstev za privabljanje talentov, ter EU promovirati kot privlačno destinacijo za talente iz tretjih držav za učenje, usposabljanje in študij.
- (19) Cilj tega priporočila je spomniti na obstoječe sinergije in dopolnjevanja med programi EU, ki obravnavajo učno mobilnost, kot sta programa Erasmus+ in Evropska solidarnostna enota, in drugimi instrumenti financiranja na EU, mednarodni, nacionalni in regionalni ravni, kot so skladi kohezijske politike, zlasti Evropski sklad za regionalni razvoj in Evropski socialni sklad plus s pobudo ALMA (kratica za *Aim, Learn, Master, Achieve*).
- (20) Cilj tega priporočila je tudi spodbuditi učno mobilnost učiteljev in vajencev, in sicer s posebnima okviroma politike iz prilog. Šole se srečujejo s pomanjkanjem učiteljev in učna mobilnost bi morala povečati privlačnost tega poklica. Učitelji z izkušnjo mobilnosti lahko postanejo vzorniki za učeče se ter lahko prispevajo k spodbujanju transnacionalnega in mednarodnega sodelovanja. Sklepi Sveta o izboljšanju mobilnosti učiteljev in mentorjev med začetnim in nadaljnjim izobraževanjem in usposabljanjem poudarjajo pozitiven učinek učne mobilnosti v tujini na profesionalni razvoj učiteljev in izobraževalne sisteme ter opredeljujejo ovire za mobilnost. Tudi vajenci se srečujejo s specifičnimi ovirami, povezanimi s posebnostmi učenja na delovnem mestu. Njihova mobilnost bi morala pomagati odpraviti vrzeli v spretnostih, podpreti zeleni in digitalni prehod ter povečati zaposljivost, zlasti mladih –

PRIZNAVA NASLEDNJE:

- (21) V tem priporočilu se uporablja ista opredelitev učne mobilnosti kot v Uredbi (EU) 2021/817 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. maja 2021 o vzpostavitvi programa Erasmus+. Pomeni fizično selitev v državo, ki ni država prebivališča, zaradi študija, usposabljanja ali neformalnega oziroma priložnostnega učenja. To priporočilo zajema tako učno mobilnost znotraj EU kot tudi mednarodno učno mobilnost v EU in iz nje.
- (22) V tem priporočilu učna mobilnost zajema učeče se in osebje v vseh sektorjih vseživljenjskega učenja, vključno s šolskim in visokošolskim izobraževanjem, poklicnim izobraževanjem in usposabljanjem, učenjem odraslih ter učno mobilnostjo mladih, mladinskih delavcev in osebja v vzgoji in varstvu predšolskih otrok ter športu. Zajema vse vrste učne mobilnosti, vključno s kratkoročno, skupinsko, kombinirano in kreditno mobilnostjo ter mobilnostjo za pridobitev diplome.
- (23) Za cilj učne mobilnosti v visokošolskem izobraževanju zajeti ukrepi mobilnosti vključujejo najmanj dvomesečno izhodno mobilnost, tako pripravništva kot študijsko mobilnost, in krajšo mobilnost, ki predstavlja vsaj tri kreditne točke evropskega sistema prenašanja in zbiranja kreditnih točk (ECTS). Mobilnost je lahko v celoti fizična ali kombinirana, tj. da združuje virtualno in fizično komponento. Cilj se izračuna na ravni diplomantov, in sicer kot delež diplomantov, ki vsaj enkrat med študijem sodelujejo v učni mobilnosti.

- (24) Da bi se odzvali na pozive⁵⁹ po določitvi ambicioznejšega cilja od trenutnega 8-odstotnega cilja glede učne mobilnosti v tujini za učeče se v poklicnem izobraževanju in usposabljanju (PIU), to priporočilo predlaga, da se cilj glede udeležbe učečih se v PIU, vključno z vajenci, poveča na 15 % do leta 2030. Cilj za PIU temelji na merilu, opredeljenem v Sklepih Sveta o referenčnem merilu za učno mobilnost (2011/C372/08)⁶⁰, in Priporočilu Sveta o poklicnem izobraževanju in usposabljanju za trajnostno konkurenčnost, socialno pravičnost in odpornost. Izmeri se kot delež učečih se in vajencev, vpisanih v poklicne programe na višji sekundarni in postsekundarni ravni, ki so med šolanjem sodelovali v mobilnosti v tujini. Vključuje udeležence priložnosti za prožno mobilnost, kot so na voljo v okviru programa Erasmus+ (npr. kratkoročna, skupinska in kombinirana mobilnost, mobilnost v zvezi z udeležbo na tekmovanjih v spretnostih).
- (25) V skladu z Uredbo (EU) 2021/817 izraz „ljudje z manj priložnostmi“ pomeni osebe, ki se iz gospodarskih, socialnih, kulturnih, geografskih ali zdravstvenih razlogov, zaradi njihovega migrantskega ozadja ali razlogov, kot so invalidnost ali učne težave, ali iz katerih koli drugih razlogov, vključno s tistimi, ki lahko povzročijo diskriminacijo iz člena 21 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah, srečujejo z ovirami, ki jim preprečujejo dejanski dostop do priložnosti za učno mobilnost.
- (26) V skladu z izvedbenimi smernicami za Strategijo programov Erasmus+ in Evropska solidarnostna enota za vključevanje in raznolikost⁶¹ v tem priporočilu ovire za učno mobilnost vključujejo invalidnost, zdravstvene težave, ovire, povezane s sistemi izobraževanja in usposabljanja, kulturne razlike, socialne in ekonomske ovire, ovire, povezane z diskriminacijo, in geografske ovire;

JE SEZNANJEN Z NAMERO KOMISIJE, DA NA PODLAGI OBSTOJEČIH POBUD PODPRE IZVAJANJE TEGA PRIPOROČILA IN OKREPI DOKAZNO PODLAGO O UČNI MOBILNOSTI Z:

- (27) razvojem smernic za pripravo akcijskih načrtov iz točke 12 tega priporočila ter oblikovanjem preglednega poročila o teh načrtih za podpiranje vzajemnega učenja in izmenjave dobrih praks;
- (28) nadaljnjim podpiranjem izvajanja tega priporočila na podlagi sodelovanja in soustanavljanja strokovnih skupin v okviru upravljanja evropskega izobraževalnega prostora;
- (29) spodbujanjem in podpiranjem participacije mladih pri oblikovanju in izvajanju strategij in programov učne mobilnosti na nacionalni, lokalni in evropski ravni;
- (30) nadaljnjim razvijanjem, spodbujanjem in zagotavljanjem podpore v okviru programov Erasmus+ in Evropska solidarnostna enota za uporabo orodij EU, ki podpirajo izvajanje učnih obdobj v tujini, kot so pobuda za evropsko študentsko izkaznico, spletna jezikovna podpora, evropska platforma za šolsko izobraževanje, evropski mladinski portal, splošno spletno usposabljanje, Youthpass in Europass;

⁵⁹ Vključno z Resolucijo Evropskega parlamenta o priporočilu Sveta za trajnostno konkurenčnost, socialno pravičnost in odpornost.

⁶⁰ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX:52011XG1220\(06\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX:52011XG1220(06))

⁶¹ Izvedbene smernice – Strategija programov Erasmus+ in Evropska solidarnostna enota za vključevanje in raznolikost, povezava: <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/document/implementation-guidelines-erasmus-and-european-solidarity-corps-inclusion-and-diversity-strategy>.

- (31) nadaljnjim razvijanjem, spodbujanjem in zagotavljanjem podpore v okviru programa Erasmus+ za uporabo orodij EU, ki podpirajo preglednost in vrednotenje izidov iz učnih obdobij v tujini in dokazil, med katerimi so zlasti Youthpass in platforma Europass oz. potrdilo Europass Mobility, tudi s semantično interoperabilnostjo prek evropskega učnega modela in evropskih digitalnih dokazil o učenju;
- (32) nadaljnjim razvijanjem in podpiranjem zavezništev evropskih univerz, med drugim s programom Erasmus+ in podporo politikam, da se jim omogoči, da v celoti izkoristijo svoj potencial in so zgled visokošolskemu sektorju s pospeševanjem nemotene in integrirane mobilnosti v evropskih meduniverzitetnih kampusih, spodbujanjem uporabe mikrodokazil in utiranjem poti za morebitni razvoj skupne evropske diplome;
- (33) zagotavljanjem nadaljnje podpore iz programa Erasmus+ s spodbujanjem sodelovanja in vzajemnega učenja med državami članicami pri zagotavljanju avtomatičnega priznavanja kvalifikacij in izidov iz učnih obdobij v tujini v sektorjih izobraževanja in usposabljanja na vseh ravneh, vključno z virtualnim in kombiniranim učenjem;
- (34) nadaljnjim podpiranjem držav članic pri oblikovanju celovitega pristopa k poučevanju in učenju jezikov, zlasti z dejavnostmi vzajemnega učenja, spodbujanjem pobud in dogodkov, kot je evropski dan jezikov, ter sodelovanjem z deležniki in mednarodnimi organizacijami, kot sta Svet Evrope in OECD, pri razvoju inovativnih orodij za učenje jezikov;
- (35) spodbujanjem sinergij in dopolnjevanja med programi EU, ki obravnavajo učno mobilnost, kot sta programa Erasmus+ in Evropska solidarnostna enota, in drugimi instrumenti financiranja na EU, mednarodni, nacionalni in regionalni ravni, kot so skladi kohezijske politike, zlasti Evropski socialni sklad plus in Evropski sklad za regionalni razvoj, da se čim bolj poveča učinek ukrepov, ki spodbujajo priložnosti za učno mobilnost, med drugim s podpiranjem izvajanja orodij in strategij za povečanje udeležbe ljudi z manj priložnostmi;
- (36) pomočjo državam članicam pri reformiranju in krepitvi sistemov učne mobilnosti na nacionalni in večdržavni ravni;
- (37) popisom področij ukrepanja obstoječih instrumentov financiranja na EU, mednarodni, nacionalni ali regionalni ravni za ozaveščanje o njihovih možnih ukrepih in dobrih praksah v podporo učni mobilnosti ter spodbujanje učinkovitega sinergijskega pristopa med vsemi zadevnimi deležniki;
- (38) sodelovanjem z državami članicami in zadevnimi deležniki za nadaljnje izboljševanje kakovosti in razpoložljivosti podatkov ter razvoj metodologij na ravni EU za zbiranje in analizo podatkov (vključno z raziskavami, na primer evropsko raziskavo o spremljanju diplomantov) o učni mobilnosti v vseh sektorjih izobraževanja in usposabljanja ter mladine, ki lahko upoštevata tudi inkluzijo in teritorialne razlike, ob polnem spoštovanju zakonodaje EU o varstvu podatkov;
- (39) prenovi pregleda stanja na področju mobilnosti v tesnem sodelovanju s strokovnjaki iz držav članic za spremljanje izvajanja tega priporočila in razširitev pregleda stanja na vse sektorje izobraževanja in usposabljanja ter mladine;

JE SPREJEL TO PRIPOROČILO IN DRŽAVAM ČLANICAM PRIPOROČA, NAJ:

v skladu z značilnostmi nacionalnih sistemov šolskega izobraževanja, poklicnega izobraževanja in usposabljanja, visokošolskega izobraževanja in izobraževanja odraslih ter sektorjev mladine in športa:

- (a) spodbujajo nemoteno gibanje učečih se, izobraževalcev in osebja v evropskem izobraževalnem prostoru, da se podpre razvoj njihovih spretnosti na vseh področjih, zlasti kompetenc, ki so bistvene za zeleni in digitalni prehod, vzpostavita zaupanje in razumevanje med sistemi izobraževanja in usposabljanja, sektorjem mladine in sektorjem športa ter spodbuja aktivno državljanstvo;
 - (b) si prizadevajo za programe učne mobilnosti, ki so inkluzivni, okoljsko trajnostni, izkoriščajo digitalne tehnologije in spodbujajo skupne vrednote EU;
 - (c) določijo in si prizadevajo doseči nove cilje na ravni EU do leta 2030:
 - v visokošolskem izobraževanju bi morale izkušnje učne mobilnosti imeti vsaj 25 % diplomantov,
 - v poklicnem izobraževanju in usposabljanju bi morale v učni mobilnosti v tujini sodelovati vsaj 15 % učečih se,
 - v vseh sistemih izobraževanja in usposabljanja ter sistemih na področju mladine in športa bi morale biti med vsemi učečimi se, ki sodelujejo v učni mobilnosti v tujini, vsaj 20 % ljudi z manj priložnostmi;
 - (d) vzpostavijo strukturno sodelovanje z deležniki na področju učne mobilnosti za izvajanje tega priporočila;
- (1) zagotovijo sistemske priložnosti za učno mobilnost, tako da:
- (a) poskrbijo, da učna mobilnost v tujini postane standard in sestavni del sistemov šolskega izobraževanja, poklicnega izobraževanja in usposabljanja, vajeništva, visokošolskega izobraževanja ter izobraževanja in usposabljanja odraslih, in sicer z vključitvijo priložnosti za obdobja učne mobilnosti v tujini v vse učne načrte izobraževanja in usposabljanja prek prožnih obdobjev mobilnosti, izbirnih predmetov in drugih možnosti;
 - (b) izvajalce izobraževanja in usposabljanja podprejo pri razvoju in izvajanju vse večjega deleža čezmejnih skupnih dejavnosti, vključno s skupnimi programi, ki vodijo do skupnih diplom, s čim boljšim izkoriščanjem evropskih pobud, zlasti zavezništev evropskih univerz, centrov poklicne odličnosti, nacionalnih skupin za poklicno izobraževanje in usposabljanje, koalicij za inovacije in učiteljskih akademij Erasmus+, in sicer na podlagi izkušenj zavezništev evropskih univerz, katerih cilj je 50-odstotni delež mobilnih študentov z možnostmi za fizično, virtualno in kombinirano mobilnost;
 - (c) spodbujajo vhodno in izhodno učno mobilnost v neformalnem in priložnostnem učenju, mladinskem delu in prostovoljstvu ter jo vključijo vanje kot dragocene in izvedljive možnosti mobilnosti za vse učeče se in osebje, med drugim z ozaveščanjem, terenskim delom in drugo podporo pri izvajalcih neformalnega in priložnostnega učenja, lokalnih in regionalnih organih, mladinskih centrih in organizacijah civilne družbe;
 - (d) podprejo uporabo meril kakovosti za pripravo, izvajanje in spremljanje dejavnosti učne mobilnosti, med drugim z opiranjem na standarde kakovosti, razvite v okviru programov Erasmus+ in Evropska solidarnostna enota ter drugih programov učne mobilnosti, ter z osredotočanjem na dostopnost in inkluzijo takšnih dejavnosti;

- (e) poskrbijo za sodelovanje med organi, ki upravljajo in izvajajo instrumente financiranja na EU, mednarodni, nacionalni ali regionalni ravni, da zagotovijo usklajene dejavnosti, ki podpirajo in spodbujajo učno mobilnost, hkrati pa preprečijo prekrivanja in čim bolj povečajo učinek virov;
- (2) spodbujajo učenje jezikov, tako da:
- (a) okrepijo učenje jezikov na vseh ravneh izobraževanja in usposabljanja ter v sistemih na področju mladine in športa, med drugim z izvajanjem dela učnih načrtov v drugih jezikih EU, ki niso nacionalni jeziki, da se povečajo možnosti in priložnosti za učno mobilnost;
 - (b) olajšajo dostop do jezikovnega izobraževanja in učenja, tudi za odrasle, da se izboljšajo večjezične kompetence in državljanom omogoči, da v celoti izkoristijo učno mobilnost, evropski izobraževalni prostor in zaposlitvene možnosti;
- (3) podprejo sodelovanje v dejavnostih učne mobilnosti, tako da:
- (a) gradijo kulturo vseživljenjske učne mobilnosti v vseh fazah učenja od šolskega izobraževanja do izobraževanja odraslih ter v vseh učnih okoljih, med drugim z razvojem različnih oblik in dejavnosti mobilnosti, podpiranjem organizacij pošiljateljic in gostiteljic pri izvajanju njihovih strategij internacionalizacije, povečanjem privlačnosti izobraževalnih ustanov z gostitvijo mobilnih učečih se ter spodbujanjem mrež diplomantov k razvoju in promoviranju učnih izkušenj na lokalni ravni;
 - (b) spodbujajo sodelovanje med regionalnimi in lokalnimi organi, izvajalci izobraževanja in usposabljanja, organizacijami civilne družbe, nevladnimi organizacijami in zasebnimi organi za pospeševanje in podpiranje izhodne učne mobilnosti, tudi za ljudi z manj priložnostmi, ter ustvarjajo prijazno okolje za udeležence vhodne učne mobilnosti iz tujine;
 - (c) organe in organizacije, ki upravljajo programe mobilnosti, tako v vlogi pošiljateljev kot gostiteljev, spodbujajo k zmanjšanju upravnega bremena za organizacije in udeležence ter nudenju jasnih navodil v celotnem prijavnem postopku;
 - (d) podprejo prožne oblike učne mobilnosti, ki lahko razširijo nabor udeležencev in so odskočna deska za daljša obdobja mobilnosti, med drugim dejavnosti skupinske mobilnosti, kratkoročno mobilnost in kombinirane intenzivne programe ter vse druge učne izkušnje, ki lahko vodijo do mikrodokazil, v skladu z evropskim pristopom k mikrodokazilom za vseživljenjsko učenje in zaposljivost;
 - (e) ovrednotijo delo osebja, ki pripravlja in izvaja projekte in dejavnosti učne mobilnosti, in poskrbijo, da postane sestavni in uradno priznani del poklica osebja na področju izobraževanja in usposabljanja ter mladinskih delavcev, zlasti v smislu deleža delovnega časa in formalnih zahtev za karierno napredovanje, ter priznajo vlogo mobilnosti osebja pri pripravi, spodbujanju in nato podpiranju mobilnosti učečih se;
- (4) zagotovijo informacije o priložnostih za učno mobilnost, tako da:
- (a) uvedejo promotorje učne mobilnosti – koordinatorje, kontaktne točke, ambasadorje ali posebne informacijske centre za učno mobilnost – na regionalni ali lokalni ravni, da delijo svoje strokovno znanje z regionalnimi in

lokalnimi izvajalci izobraževanja in usposabljanja, organizacijami civilne družbe in zasebnimi organi ter podprejo sodelovanje v dejavnostih učne mobilnosti, in te koordinatorje spodbujajo k mreženju na nacionalni ravni in znotraj EU;

- (b) učečim se ponudijo ciljno usmerjene informacije o priložnostih za učno mobilnost skozi celotno vseživljenjsko učenje, med drugim v šolah in mladinskih centrih, pri izvajalcih poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter izobraževanja odraslih, izvajalcih na področju mladinskega dela in prostovoljstva, v visokošolskih ustanovah in pri delodajalcih, z opiranjem na promotorje učne mobilnosti ter vključitvijo informacij o priložnostih za učno mobilnost v študijsko svetovanje in karierno orientacijo;
 - (c) promovirajo koristi obdobj mobilnosti, izvedenih v tujini, ter nudijo nasvete, namige in mentorstvo, zlasti učečim se z manj priložnostmi, med drugim s čim boljšim izkoriščanjem aplikacije Erasmus+;
 - (d) organizacije gostiteljice spodbujajo, da poskrbijo za nemoten sprejem prihajajočih učečih se, med drugim z dajanjem na voljo informacij in ustreznega gradiva;
 - (e) vzpostavijo povezavo med učno mobilnostjo in mobilnostjo delovne sile s povezovanjem promotorjev učne mobilnosti s svetovalci za mobilnost v evropski mreži za sodelovanje služb za zaposlovanje (EURES);
 - (f) zagotovijo informacije o življenjskih in delovnih razmerah v državah gostiteljicah z uporabo informacij, ki so na voljo na portalu EURES (o življenjskih in delovnih razmerah v vseh državah članicah in državah Efte) ter v posebnem razdelku Kotička EU za učenje, med drugim s povezovanjem teh informacij z nacionalnimi portali za učno mobilnost;
- (5) podprejo preglednost in priznavanje učnih izidov, tako da:
- (a) pospešujejo avtomatično priznavanje izidov iz učnih obdobj v tujini v sektorjih izobraževanja in usposabljanja na vseh ravneh, tudi pri virtualnem in kombiniranem učenju, z nudenjem smernic in usposabljanja za izvajalce izobraževanja in usposabljanja ter zagotavljanjem doslednosti pri odločanju o priznavanju;
 - (b) zagotovijo polno avtomatično priznavanje kvalifikacij in izidov iz učnih obdobj v tujini v visokošolskem izobraževanju s polno uporabo razpoložljivih programov in orodij, vključno z zagotavljanjem – prek sistema zunanjega zagotavljanja kakovosti – polnega izvajanja ECTS v skladu s Priročnikom ECTS iz leta 2015, s poudarkom na učnih izidih;
 - (c) ustanove za izobraževanje in usposabljanje spodbujajo k evidentiranju odločitev o priznavanju učnih izidov, da se zagotovijo doslednost in preglednost odločanja skozi čas in med različnimi organizacijskimi strukturami ustanov ter razumevanje koncepta in opredelitve avtomatičnega priznavanja;
 - (d) podprejo polno priznavanje kompetenc, pridobljenih z učno mobilnostjo v okviru neformalnega in priložnostnega učenja, mladinskega dela in prostovoljstva, s spodbujanjem sodelovanja pri ureditvah vrednotenja med zadevnimi organi v vseh sektorjih izobraževanja in usposabljanja, izvajalci neformalnega učenja in organizacijami civilne družbe, da se lahko izidi

neformalnega in priložnostnega učenja lažje uporabijo v formalnem izobraževanju in na trgu dela;

- (e) izvajalce izobraževanja in usposabljanja ter organizatorje dejavnosti učne mobilnosti za mlade, mladinskega dela in prostovoljstva podprejo pri sistematični uporabi okvirov in instrumentov EU, med drugim Europassa, večjezične klasifikacije evropskih spretnosti, kompetenc in poklicev, evropskih digitalnih dokazil o učenju, evropskega ogrodja kvalifikacij, potrdila Europass Mobility in Youthpassa, ter/ali nacionalnih okvirov, da se podprejo opredeljevanje, dokumentiranje, ocenjevanje in – kjer je ustrezno – certificiranje kompetenc, pridobljenih z učno mobilnostjo;
 - (f) sprejmejo ukrepe za ratifikacijo Unescove Globalne konvencije o priznavanju visokošolskih kvalifikacij, da se izboljša pravično in pregledno priznavanje kvalifikacij iz tretjih držav ter delnega študija in predhodnega izobraževanja; javno objavijo informacije o postopkih priznavanja kvalifikacij iz tretjih držav in primerljivosti z nacionalnimi kvalifikacijami;
 - (g) s sodelovanjem na področju politik, zlasti s svetovnim dialogom o politikah v okviru bolonjskega procesa ter sodelovanjem organov za priznavanje in agencij za zagotavljanje kakovosti, razvijajo zmogljivosti visokošolskih ustanov v tretjih državah in usklajujejo postopke zagotavljanja kakovosti, da se čim bolj izkoristijo učni izidi študentov iz tretjih držav, pridobljeni v okviru mobilnosti, in zagotovi polno priznavanje obdobja mobilnosti zadevnih študentov za pridobitev diplome v domači državi;
- (6) podprejo prehod na trg dela in delovno mobilnost, tako da:
- (a) olajšajo prehod z učne mobilnosti na delovno mobilnost, pri čemer mobilnim učečim se ter učiteljem, mentorjem, drugim izobraževalcem in mladinskim delavcem pomagajo pri dostopu do podpore za iskalce zaposlitve, ki jo nudijo javne službe za zaposlovanje in EURES;
 - (b) učečim se, vključno z mladimi diplomanti v okviru programa Erasmus+, pomagajo opraviti pripravništvo v tujini, da razvijejo podjetniške, inovativne, ustvarjalne in medkulturne spretnosti;
 - (c) zadevne organizacije spodbujajo h gostitvi pripravnikov iz tujine, med drugim z naložbami, ozaveščanjem in dostopnimi informacijami;
- (7) poskrbijo za bolj inkluzivno in dostopno učno mobilnost, tako da:
- (a) za učno mobilnost določijo cilje inkluzije na nacionalni ali regionalni ravni, ki bi prispevali k doseganju cilja inkluzije na ravni EU, določenega v točki (c), in razvijejo namenske ukrepe za podporo mobilnosti ljudi z manj priložnostmi;
 - (b) zagotovijo dostopnost učne mobilnosti invalidom, in sicer z odpravo ovir in obravnavanjem njihovih potreb že v zgodnjih fazah oblikovanja učne dejavnosti;
 - (c) nudijo potrebno raven podpore za omogočanje učne mobilnosti ljudem z manj priložnostmi ter podporo organizacijam, ki jih gostijo, med drugim z zagotavljanjem ustreznega financiranja na nacionalni ali regionalni ravni ter spodbujanjem sinergij med različnimi instrumenti financiranja na EU, mednarodni, nacionalni in regionalni ravni;

- (d) zagotovijo natančne in pravočasne informacije o razpoložljivih sredstvih za financiranje učne mobilnosti, časovnem razporedu plačil in drugi razpoložljivi podpori za učeče se;
 - (e) spodbujajo celotna ali delna predplačila nepovratnih sredstev in omogočajo prenosljivost nepovratnih sredstev in posojil; ta nepovratna sredstva v skladu z nacionalnim pravom oprostitjo vseh davkov in socialnih prispevkov ter na enak način obravnavajo nepovratna sredstva, ki jih dodelijo javni ali zasebni pravni subjekti, ter udeležence mobilnosti obvestijo o postopkovnih zahtevah v zvezi z obdavčitvijo dohodkov;
 - (f) olajšujejo učno mobilnost v tujini z reševanjem pomanjkanja študentskih stanovanj za mobilne učeče se v sodelovanju s pristojnimi nacionalnimi in lokalnimi organi;
 - (g) v skladu z zakonodajo EU in nacionalno zakonodajo udeležencem mobilnosti, zlasti mladoletnim, vključno z vajenci, pripravniki, mladimi raziskovalci in mladinskimi delavci, zagotovijo ustrezno zaščito v smislu zavarovanja, delovnih standardov, zahtev glede zdravja in varnosti, davkov in socialne varnosti, vključno z dostopom do zdravstvenega varstva, ter – kjer je ustrezno – možnostjo zbiranja pokojninskih pravic;
- (8) poskrbijo za bolj okoljsko trajnostno učno mobilnost, tako da:
- (a) kjer je ustrezno, potovanja z bolj trajnostnimi prevoznimi sredstvi z destinacij učne mobilnosti in na te destinacije ter med obdobji mobilnosti vključijo kot sestavni del izkušnje učne mobilnosti ter poskrbijo za ustrezno financiranje trajnostnih potovanj in smernice v zvezi z njimi;
 - (b) izvajalcem izobraževanja in usposabljanja ter organizacijam civilne družbe, ki organizirajo dejavnosti učne mobilnosti, z usposabljanjem, smernicami in izmenjavo dobrih praks pomagajo trajnostne prakse vključiti v njihove vsakodnevne dejavnosti;
 - (c) izvajalce izobraževanja in usposabljanja podprejo pri določitvi ciljev in ureditev spremljanja na organizacijski ravni za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov, ki jih povzročajo potovanja v okviru učne mobilnosti;
- (9) z uporabo digitalnih tehnologij olajšajo učno mobilnost, tako da:
- (a) podprejo razvoj in uporabo interoperabilnih IT sistemov, ki temeljijo na skupnih evropskih standardih, da učeči se, izobraževalci in osebje ob polnem spoštovanju veljavne zakonodaje o varstvu podatkov lahko upravljajo in evidentirajo izkušnje učne mobilnosti, organizacije pa zagotavljajo informacije o priložnostih za mobilnost, upravljajo mobilnost, podpirajo avtomatično priznavanje in zmanjšajo upravno breme, med drugim s polnim izkoriščanjem značilnosti pobude za evropsko študentsko izkaznico in orodij, ki jih ponuja platforma Europass, tudi z digitalizacijo dokazil o učenju s pomočjo infrastrukture za evropska digitalna dokazila o učenju;

- (b) prispevajo k pobudam, ki podpirajo mobilnost raziskovalcev ter zagotavljajo ustrezne informacije in podporne storitve, vključno s spletiščem EURAXESS⁶² in prihodnjo platformo za talente evropskega raziskovalnega prostora⁶³;
 - (c) izvajalcem izobraževanja in usposabljanja ter organizacijam civilne družbe zagotovijo finančno in kadrovske podpora, s čimer se jim omogoči, da po potrebi na svoji ravni vzpostavijo in uporabijo digitalna orodja in/ali uporabijo obstoječa digitalna orodja za dopolnitev fizične mobilnosti;
 - (d) podprejo razvoj kakovostnih kombiniranih in virtualnih oblik mobilnosti s prilagoditvijo obstoječih nacionalnih okvirov, da se omogočijo dodatne inovativne oblike mobilnosti, ki uporabljajo digitalne tehnologije;
- (10) z učno mobilnostjo spodbujajo vrednote EU, tako da:
- (a) vse učeče se, izobraževalce in osebje spodbujajo, da med obdobjem učne mobilnosti v tujini sodelujejo v življenju gostiteljskih skupnosti, vključno s prostovoljskimi aktivnostmi;
 - (b) izkušnje učne mobilnosti obogatijo z usposabljanjem o medkulturni ozaveščenosti, državljski udeležbi, digitalni in medijski pismenosti, vrednotah EU in temeljnih pravicah;
 - (c) prihajajočim učečim se, izobraževalcem in osebju zagotovijo informacije o lokalnih razmerah ter prek mentorjev in upravne podpore ustvarijo kulturo dobrodošlice;
 - (d) zagotovijo, da mobilni študenti in osebje uživajo najvišjo stopnjo akademske svobode; izobraževalne ustanove spodbujajo – med drugim z zagotavljanjem kakovosti – k razvoju kulture kakovosti, pri kateri se polno spoštovanje načel akademske integritete zagotavlja tudi v obdobjih mobilnosti;
- (11) promovirajo EU kot učno destinacijo, tako da:
- (a) tesno sodelujejo v pristopu Ekipe Evropa za povečanje privlačnosti EU kot učne destinacije z uporabo obstoječih nacionalnih in regionalnih pobud, kot je projekt visokošolskega izobraževanja Študij v Evropi;
 - (b) olajšujejo učno mobilnost z ostalimi deli sveta, zlasti z državami s širitveno perspektivo, s tesnejšim sodelovanjem med njihovimi pristojnimi organi in ustanovami za izobraževanje in usposabljanje ter tistimi v EU; partnerstva za privabljanje talentov so lahko okvir za tesnejša partnerstva za sodelovanje s ključnimi tretjimi državami v skladu z medsebojno dogovorjenimi cilji; takšno sodelovanje lahko pripomore k temu, da učna mobilnost posredno prispeva k odpravi vrzeli v spretnostih v tretjih državah in EU, na primer z osredotočanjem na vrzeli v spretnostih v sektorjih, na katere vplivata zeleni in digitalni prehod, ter izboljšanjem zaposljivosti učečih se;
 - (c) podprejo pravočasno izdajo vizumov za dolgoročno bivanje in dovoljenj za prebivanje državljanom tretjih držav, ki so izbrani za učno priložnost v državi

⁶² EURAXESS – mobilnost znanstvenikov je enotna vstopna točka za raziskovalce in inovatorje, ki želijo s selitvijo v druge države napredovati na svoji poklicni poti in v osebnem razvoju.

⁶³ Cilj tega ukrepa, ki ga podpira program Obzorje Evropa, je povečati interoperabilnost poklicnih poti in zaposljivost talentov na področju raziskav in inovacij v vseh sektorjih.

članici, v skladu z Direktivo (EU) 2016/801⁶⁴ ali vizumov za kratkoročno bivanje v skladu z Uredbo (ES) št. 810/2009⁶⁵, odvisno od predvidenega trajanja bivanja v EU;

(12) podprejo izvajanje tega priporočila, tako da:

- (a) v sodelovanju z vsemi zadevnimi deležniki razvijejo akcijske načrte (ki obravnavajo izhodno in vhodno učno mobilnost) za obdobje 2025–2030 na nacionalni ali regionalni ravni do maja 2025 ter Komisijo obvestijo o načinu izvajanja tega priporočila v sektorjih visokega šolstva, poklicnega izobraževanja in usposabljanja, šolskega izobraževanja in izobraževanja odraslih ter v sistemih na področju mladine in športa;
- (b) v celoti sodelujejo s Komisijo v zvezi z ukrepi, ki jih namerava sprejeti, kot so pojasnjeni v uvodnih izjavah 27–39.

V Bruslju,

*Za Svet
predsednik*

⁶⁴ Direktiva (EU) 2016/801 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. maja 2016 o pogojih za vstop in prebivanje državljanov tretjih držav za namene raziskovanja, študija, opravljanja pripravništva, prostovoljskega dela, programov izmenjave učencev ali izobraževalnih projektov in dela varušku au pair (UL L 132, 21.5.2016, str. 21).

⁶⁵ Uredba (ES) št. 810/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o vizumskem zakoniku Skupnosti (Vizumski zakonik) (UL L 243, 15.9.2009, str. 1).